

Luonnon monimuotoisuudella terveyttä

VIIKON VIERAS

Matti Pirhonen
Puheenjohtaja
Kaunis maa ry, Pirkanmaan
luonnonsuojelurahasto
(www.kaunismaa.org).

Suurkaupunkien lievealueilla kuten Pirkkalassa on asutuksen, kaupan ja työpaikka-alueiden voimakas keskittäminen pirstonut luontoa kiihtyvällä tahdilla. Luonnon monimuotoisuus on köyhtynyt aiheuttaen asukkaiden kosketuksen katkeamisen luontoon.

Uudet suunnitellut valtakunnalliset metropolien väliset väylät ja paikalliset tiheään rakennetut katuverkostot yhdessä liian tiiviiden asunto-alueiden kanssa tuhoavat ihmiselle välttämätöntä ekologista verkostoa.

Luonnontieteilijöiden piirissä pidetäänkin luonnon köyhtymistä yhdessä ilmastomuutoksen kanssa suurimpina uhkina maapallolle.

Paikallisella tasollakin suurkaupunkien ympärillä köyhtynyt luontoyhteys uhkaa kansanterveyttä. Haitallisia

terveysvaikutuksia ilmenee esim. allergioissa, kun ihmisen oma puolustuskyky heikkenee. Tämä johtuu luonnon tuomien mikrobien katoamisesta, liiallista kemikalisoitumisesta, ja lähiluonnon tervehdyttävän vaikutuksen katoamisesta.

Useissa tieteellisissä tutkimuksissa ollaan selvittämässä, onko luontoyhteyden rikastuttamisella apua esimerkiksi monien tarttumattomien tulehdustautien, astman, suolistosairauksien, metabolisten oireyhtymien, sydän- ja verisuonitautien, syövän ja mielenterveyshäiriöiden ehkäisyssä.

Luonnon monimuotoisuudella mikrobifloorasta alkaen on ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille valtava vaikutus. Se heijastuu kiistatta kansanterveyteen ja terveydenhuollon kustannuksiin.

Miten luontokosketus säilytetään?

Kaavoittamisella on tähän asti pyritty erottelemaan asuntoalueet erilleen luonnosta. Todelliset luontoalueet ja suojelualueet on sijoitettu kauas ihmisistä. Parhaiten voitaisiin tilannetta parantaa kaavoittamalla luontoalueet ja asutus limittäin.

Liika tiivistäminen on suuri haitta ja terveysriski asukkaille. Perinnebiotooppeja taajamien läheisyydessä kuten keitoja, vanhoja niittyjä, hakamaita ja metsälaitumia on nykyään vähän.

Pienempiä jäänteitä niistä on lähes kaikkien taajamien välissä myös Pirkkalassa. Ne olisi taajamasuunnittelussa viheryhteyksin hyödynnettävä tarkoin.

Perinnebiotooppien etsintään, hoitoon ja pienimuotoiseen tukemiseen on tullut yh-

distyksiä kuten v. 1998 Pirkanmaalle perustettu Pirkanmaan luonnonsuojelurahasto Kaunis Maa ry.

KAUNIS MAA ry:n perinteinen tehtävä on tukea pienimuotoista, lähinnä maanomistajien aloitteista tulleita, tukien ulkopuolelle jääneitä hankkeita.

Vuoden 2017 aikana yhdistys on valmistellut laajaa hanketta perinnebiotooppien vaikutuksesta kansanterveyteen nimeltä ”luonto likellä”.

Sen mukana on suunnitella kaavoittajille kaikille suunnittelun tasoille asiakirjaa, jonka tarkoitus on selkiyttää ja ohjeistaa päättäjiä luonnon huomioimisessa kaavoituksessa.

Avainasiana olisi esitellä hyviä käytäntöjä maankäytön suunnitteluun. Suurhankkeen valmistelu on tällä het-

kellä odottamassa jatkoa.

Hankkeiden toteutus Pirkkalan alue olisi yksi mahdollinen pilottikohde, koska kaavoitus on pirstomassa luontoyhteyksiä ehkä eniten täällä. Ylimoitettu asukasmäärä luo paineita maankäytölle.

Kaunis maa ry tekee yhteistyötä eri viranomaisten, yliopistojen ja yksityisten toimijoiden kanssa. Arvokkainta on kuitenkin perustyö perinnebiotooppien parissa. Kukkakedot ja -niityt ovat siirtyneet teiden varsille. Niitähän Pirkkalassakin piisaa, mutta ne niitetään liian aikaisin.

***Viikon vieras** -palstalle voi osoittaa kirjoituksia os. Pirkkalainen, Suupantie 2 A 10, 33960 Pirkkala, sähköposti: toimitus@pirkkalainen.com*